

СЛОВО ПОДЯКИ

Хоча чорновий варіант «Шляху королів» був завершений у 2003-му році, та роботу над фрагментами цієї книжки я розпочав ще наприкінці 90-х, а перші помисли про неї зародились у моїй голові значно раніше. Жодна з моїх книжок не визрівала аж так довго: щоб її написати, мені знадобилося понад десять років. Тож воно й не дивно, що багато хто допомагав мені в цьому. Та згадати їх усіх неможливо: у мене просто не настільки добра пам'ять. Однак є кілька основних гравців, яким я хотів би висловити найглибшу подяку.

Це насамперед моя дружина Емілі, котрій присвячена ця книжка. Вона доклала найбільших зусиль, щоби мій роман був завершений. Її допомога полягала не лише в прочитанні рукопису та наданні його авторів цінних порад, але й у забезпеченні цьому авторові спокою, коли він упродовж нескінченних годин сидів за письмовим столом. Якщо комусь із читачів випаде нагода познайомитися з нею, подяка буде не зайвою. (Вона любить шоколад.)

Як і зазвичай, мої неперевершені редактор і літературний агент — Моше Федер і Джошуа Білмз — працювали над цим романом не покладаючи рук. Слід зауважити, що на гонорари Моше ніяк не впливає обсяг тих монстрів на 400 000 слів, які надсилаються авторами йому на перегляд. Але він редагував цей текст без жодних нарікань; його допомога стала неоціненною під час перетворення рукопису на твір, який ви зараз тримаєте в руках. Він також залучив Ф. Пола Вілсона як консультанта з медицини, що значно покращило текст.

Окрему подяку висловлюю Гарріет Мак-Дугал, одній із найвидатніших редакторок сьогодення, яка з добрості сердечної зробила для нас порядкову вичитку й редактуру цього роману. Фанати «Колеса часу» знають її як людину, котра відкрила, відредагувала та взяла собі за чоловіка Роберта Джордана. Останнім часом вона рідко редагує щось інше, крім його творів, тож мені водночас дуже приємно та ніяково згадувати тут про її внесок і допомогу. Подякувати слід і Алану Романчуку, який активно допомагав їй у цій роботі.

Із-поміж співробітників видавництва *Tor Books* мені надзвичайно допоміг Пол Стівенз. Саме за ним були закріплені мої книжки, і він блискуче впорався зі своєю роботою. Нам із Моше неабияк поталанило, що він став нашим помічником. Як пощастило й із Айрін Галло — арт-директоркою, — котра виявилась неймовірно послужливою та терплячою, маючи справу з норовливим автором, якому забаглося реалізувати свої навіжені ідеї в художньому оформленні цієї книги. Моя щира подяка Айрін, Джастіну Голенбоку, Грегу Коллінзу, Карлу Голду, Нейтану Віверу, Гезер Сондерз, Меріл Грос і всій команді *Tor Books*. Дот Лін, яка була моїм рекламним агентом аж до самого виходу цієї книги (а зараз працює над тим, щоби перед її прізвиськом ставили ще кілька літер) і надавала мені не тільки неоціненну допомогу в питаннях реклами, а й забезпечувала мене порадами та підтримкою в Нью-Йорку. Спасибі вам усім.

До речі, про художнє оформлення: ви, можливо, зауважили, що ця книжка значно краще ілюстрована, ніж це зазвичай буває з епічним фентезі. Вона завдячує цим надзвичайним старанням Грега Колла, Айзека Стюарта й Бена Мак-Свіні. Вони напружено працювали, неодноразово виправляючи ескізи ілюстрацій, щоб досягти бажаного ефекту. Робота Бена над сторінками з альбому Шаллан просто вражає, оскільки поєднує найкращі витвори моєї фантазії з його мистецькими інтерпретаціями. Айзек, який також працював над внутрішнім оформленням трилогії «З-імлі-народжені», потрактував своє завдання значно ширше, ніж можна було б очікувати. Праця до пізньої ночі та драконівські терміни задачі були нормою при роботі над цією книжкою. І я мушу засвідчити йому свою повагу. (Якщо комусь цікаво, то вінєтки до кожного з розділів, мапи, кольорові ілюстрації наприкінці та сторінки з записника Навані — усе це його рук справа).

Як і зазвичай, мені неймовірно допомогла моя робоча група. До її членів додані ще й кілька альфа- й бета-читачів. Безвідносно до конкретних заслуг кожного, ось перелік їхніх імен: Карен Елстром, Джеф і Рейчел Бізінгери, Ітан Скарстедт, Нейтан Гетфілд, Ден Веллз, Кайлінн ЗоБелл, Алан і Джанет Лейтони, Дженсі Олдз, Крістіна Куглер, Стів Даймонд, Браян Деламбр, Джейсон Дензел, Мішель Тремел, Джош Вокер, Кріс Кінг, Остін та Едам Гассі, Браян Т. Гілл, а також той хлопчина на ймення Бен, чие прізвисько я не вмію правильно написати. Не маю сумніву, що я про когось забув. Усі ви — чудові люди, і я — якби лише міг — вручив би кожному по Сколкозбройцю.

Ху-у-х! Це вже не слово подяки, а цілий епос. Але згадати треба й ще декого. Я пишу ці рядки майже в першу річницю, як найняв Незмінного Пітера Елстрома — мого особистого помічника, співредактора й саме ту

світлу голову, яку мають на увазі, кажучи: «...а дві краще». Переглянувши мої попередні «подячні слова», ви завжди знайдете там його ім'я. Упродовж багатьох років він залишається моїм добрим другом і поціновувачем моєї творчості. Мені надзвичайно пощастило, що наразі він працює лише на мене. Сьогодні Пітер встав о третій ранку, щоб востаннє вчитати вже готову книжку. Тож коли знову побачите його на зустрічі з читачами, купіть йому шматок сиру.

Я би також проявив недбалість, якби не подякував Тому Догерті за те, що мій рукопис таки вибився в люди. Лише завдяки його вірі в цей проект нам вдалося прилаштувати кудись таку товстелезну книжку, і тільки його особистий дзвінок переконав Майкла Вілана зробити для неї обкладинку. Том допоміг мені навіть більше, ніж я, напевно, заслуговую: уже від самої згадки про книгу на кшталт цієї (з безліччю сторінок, ілюстрацій і внутрішніх оздоб) чимало видавців одразу беруть ноги в руки. Саме завдяки цій людині видавництво *Tor Books* безнастанно видає неймовірні книжки.

І нарешті — кілька слів про чудо-обкладинку Майкла Вілана. Для тих, хто ще не чув цієї історії, повторюся, що я ще підлітком почав читати фентезі (та й, власне, узагалі полюбив читати) саме через його прекрасні малюнки на обкладинках книжок. Він наділений унікальною здатністю передати дух твору в одному зображенні — я завжди знав, що книжкам з його обкладинками можна довіряти. І мріяв про те, що одного дня його витвір прикрасить обкладинку і якоїсь моєї книжки. Здавалось, що моя мрія так і зостанеться мрією.

І те, що це нарешті сталося, — та ще й із милим моему серцю романом, на який я потратив безмір часу, — для мене величезна честь.

ПРОЛОГ ДО «ХРОНІК БУРЕСВІТЛА»

К алак обігнув гірський хребет і застиг на місці, ледве не перечепившись об тушу конаючого громоскельця. Здоровенна кам'яна тварюка завалилася на бік, оголивши розпанахану грудину, з якої стирчало щось схоже на ребра. За формою чудовисько скидалося на скелет із неприродно довгими кінцівками, що росли з гранітних плечей. На клиноподібній морді двома темно-червоними цятками світилися очі, немов у глибині каменя палало полум'я. Тепер вони скляніли.

І хоч скільки століть минуло, а побачивши громоскельця зблизька, Калак мимохіть здригнувся. Кожне ручисько почвари було завдовжки зі зріст середньої людини. Колись йому вже траплялося гинути від таких лабетів, і це було ще те задоволення.

Але хто й коли помирав приємною смертю?

Він обійшов страховиська, ретельно маневруючи полем бою. Рівнина була всяяна камінням неправильної форми й уламками скель, довкола височіли останці, землю вкривали трупи. Рослинності майже не спостерігалося.

Хребти й кургани рясніли шрамами. Від деяких лишилися тільки роздроблені, немовби висаджені в повітря, уламки — там билися Приборкувачі сплесків. Зрідка він проминав розтріскані, химерної форми вирви: це громоскельці виламувалися з гірської породи, щоб одразу ж кинутися в бій.

Чимало мертвих тіл були людськими, чимало — ні. Їхня кров перемішалася: червона, жовтогаряча, фіолетова. Хоча жодне із тіл довкола Калака не ворушилося, у повітрі висіло марево невиразних звуків: десь стогнали від болю, десь волали від горя. Але несхоже було, щоби хтось святкував перемогу. Над рідкими клаптями чагарників і купами тліючих трупів клубочився дим. Де-не-де курилися навіть скелі. Хто-хто, а Мертвечинці своє діло знали.

«Але ж я вцілів, — подумалося Калакові, коли він, притискаючи руку до грудей, поспішав до місця збору. — Цього разу я вцілів».

У цьому й крилася небезпека. Якщо він гинув, його відправляли назад — без шансів. Коли ж випадало пережити Руйнацію, він мав повертатися

туди добровільно. До місця, сама лише згадка про яке жахала його. Туди, де біль і вогонь. А якби він вирішив... не вертатися, тоді що?

Небезпечні думки, навіть зрадницькі думки. Він прискорив кроки.

Місце збору було призначене в затінку високого останця — справжнього шпиля, що, здавалося, сягав неба. Як і звичай, він і дев'ятеро інших завважили перед битвою, що всі вцілілі зберуться там. Як не дивно, але чекав на нього лиш один — Джезріен. Невже восьмеро інших загинули? Що ж, і таке могло трапитись. Адже цього разу битва була просто шалена, одна з найлютіших. Раз од разу ворог виявляв усе більшу стійкість.

Але ні. Наблизившись до підніжжя останця, Калак стривожено насупився: увігнані вістрями в кам'янистий ґрунт, там пишалися сім мечів. Кожний із них був справжнім витвором мистецтва: обтічної форми, прикрашений гліфами та візерунками. Він упізнав кожен із семи. Якби їхні володільники загинули, то й Клинки одразу зникли б.

Клинки були грізною зброєю — навіть потужнішою, ніж звичайні Сколкозбройці. А ці сім — і поготів унікальні. Безцінні. Ззовні утворюваного мечами кола стояв Джезріен і дивився на схід.

— Джезрієне?

Вбрана в біле й блакитне постать обернулася в його бік. Попри перебуті століття Джезріен здавався молодим — років тридцяти, не більше. Його чорна борідка була охайно підстрижена, хоча колись ошатний одяг подекуди обгорів і вкрився плямами крові. Склавши руки за спиною, він глянув на Калака.

— У чому річ, Джезрієне? — запитав Калак. — Де всі?

— Пішли.

Голос у Джезрієна був тихий, грудний, королівський. І хоча століття спливли відтоді, як його голову востаннє вінчала корона, манера триматися з монаршою гідністю зосталася при ньому. Здавалося, він завжди знає, як учинити.

— Сталося диво: цього разу загинув лише один із нас.

— Таланель, — здогадався Калак: лише його Клинка не вистачало.

— Так. Він наклав головою, утримуючи прохід біля північного каналу.

Калак кивнув. Таким уже був Талн: він здебільшого обирав, здавалось би, безнадійні ділянки битви й часто здобував перемогу. Але й гинув не менш часто. Зараз він, напевно, саме повернувся до того місця, де вони перебували в перервах між Руйнаціями. До місця кошмарів.

Калак відчув, що тремтить. Відколи це він став таким слабкодушним?

— Джезрієне, цього разу я не можу повернутися, — прошепотів Калак, підходячи ближче й хапаючи того за руку. — Розумієш? *Не можу.*

При цих словах Калак відчув, як щось обірвалось у нього всередині. Скільки ж це тривало? Століття, а може, і тисячоліття тортур: адже там неуявно важко стежити за часом. Ці вогнища, ці гаки, які знову й знову терзали його плоть — кожнісінького дня. Спочатку пропалювали шкіру на руці, далі витоплювали лій і добиралися до кісток. Він і зараз відчував той сморід. О, Всемогутній, він і зараз його відчував!

— Залиш свій меч, — наказав Джезріен.

— Що?

— Мене обрали, щоб зачекати на тебе: ніхто не знав, уцілів ти чи ні, — пояснив той, киваючи в сторону кола з мечів. — Ми тут... ухвалили... дещо. Час порушити Присягу.

Жах пройняв Калака гострим болем.

— А що це дасть?

— Ішар гадає, що доки хоч один із нас зв'язаний Присягою, цього може вистачити. У нас є шанс покласти край Руйнаціям.

Калак зазирнув у вічі безсмертного короля. Зліва над клаптем рослинності клубочився чорний дим. Ззаду доносилися стогони агонізуючих. Там, у Джезрієнових очах, Калак угледів страждання й горе. Цілком можливо, що і страх. Це були очі людини, яка зависла над прірвою, вхопившись за білинку.

«Святі небеса, — промайнуло в думках Калака. — Виходить, і ти зневірився?»... Ця доля спіткала їх усіх.

Калак повернувся й відійшов убік, де з невисокого хребта відкривався вид на чималу частину поля бою. Воно було просто всіяне трупами, поміж яких сновигали живі. Воїни, вдягнуті ледь не в мішковину, котрі тримали в руках списи з бронзовими наконечниками. На їхньому тлі вирізнялися інші — у сяючих панцирних обладунках. Ось пройшла ще одна групка: четвірка бійців у порваних кожухах з погано вичинених шкір, які супроводжували могутнього велетня в чудовому срібному панцирі надзвичайно вигадливої роботи. Який контраст!

До нього підійшов Джезріен.

— Вони мають нас за богів, — прошепотів Калак. — Вони розраховують на нас, Джезрієне: адже, крім нас, у них нікого немає...

— У них є Променисті. Цього досить.

Калак похитав головою.

— Але ж ворог! Це не спинить його. Він зуміє завдати удару. Ти й сам це знаєш.

— Можливо, — король Вісників не захотів удаватися в подальші пояснення.

— А як же Тали? — запитав Калак, укотре згадавши: вогонь, смале-на плоть, біль — знову, і знову, і знову...

— Нехай краще страждає один, аніж десятеро, — прошепотів Джекзрієн. Він виглядав на диво спокійним, навіть холодним: немов чорна тінь, яку в сонячний, спекотний день відкидає позад себе чесна й благородна людина.

Джекзрієн знову підійшов до утворюваного мечами кола. І раптом тоді, матеріалізувавшись із імли, у його руках зблиснув власний меч, усе ще вогкий від конденсату.

— Усе вже вирішено, Калаку. Тепер кожен сам по собі й нехай не намагається розшукати інших. Клинки ми залишимо тут. Термін нашої Присяги закінчується просто зараз.

При цих словах він підняв свій меч і ввігнав його в кам'янистий ґрунт поряд з іншими сімома. На якусь мить Джекзрієн завагався, поглядаючи на нього, але потім кивнув головою і відвернувся, неначе засоромився.

— Ми з доброї волі взяли на плечі цей тягар. Що ж, ми можемо й вибавитися від нього, якщо забажаємо.

— А що ми скажемо людям, Джекзрієне? — запитав Калак. — Яким вони пам'ятатимуть цей день?

— Усе дуже просто: скажемо, що зрештою вони перемогли, — відказав Джекзрієн, ідучи геть. — Гадаю, вони повірять. Хтозна: адже це може виявитись і правдою.

Якийсь час Калак проводжав поглядом Джекзрієна, котрий ішов випаленою рівниною. Врешті він прикликав власний Клинок і всадив його в камінь поряд з іншими вісьмома. Потому повернувся й пішов у напрямку, протилежному до обраного Джекзрієном.

Та все ж він не міг не озиратися на кільце мечів і дещицю вільного місця. Там мав би стриміти десятий Клинок — зброя того, кого вони втратили. Навіть гірше: покинули. «Прости нам», — подумав Калак і попрямував геть.

КНИГА ПЕРША

ШЛЯХ
КОРОЛІВ

4500 РОКІВ ПО ТОМУ

Мапа Алеткару й околиць, намальована землемірами Його Королівської Величності Гавілару Холіна близько 1167 року.

«Людська любов холодна, наче води гірського потоку, що тече за лічені кроки від льодовика. Ми в його владі. О, Природителю бур... ми в його владі. Ще якихось тисяча днів — і подме Вічновій». — Дата отримання зразка: перший день тижня палаг місяця шаш 1171 року — за тридцять одну секунду до смерті. Джерело зразка: темноока породілля середніх років. Дитину врятувати не вдалося.

Сет-син-сина-Валлано, Заблудлий із Шиновару, одягся в біле того дня, коли мав убити короля. Взагалі-то в таких випадках у біле традиційно вбиралися паршенді, чужий для нього народ. Але він робив те, що вимагали від нього господарі, та не ставив зайвих запитань.

Він сидів у просторій кам'яній кімнаті, розжареній омахами багать, що палахкотіли у величезних жаровнях і кидали яскраві відблиски на постаті гульвіс, котрі, обливаючись потом, танцювали, пиячили, галасували, співали та плескали в долоні. Дехто не витримував і валився додолу. Їхні зчервонілі обличчя яскраво свідчили про те, що гульби з них, напевно, досить і що їхні шлунки — не бозна-які міхи для вина. На перший погляд здавалося, що падають вони за мертво — принаймні доки товариші не переносили їхніх тіл з бенкетної зали на завбачливо приготовані ліжка.

Сет не розхитувався в такт барабанного бою, не пив сапфірового вина та не підводився з місця, щоб долучитися до танцю. Він тихо сидів на одній із задніх лав — просто служник у білому одязі. На цьому бенкеті, приуроченому підписанню угоди, мало хто звертав на нього увагу. Служник як служник, звичайнісінький шин — кому є до нього діло? Тут, на Сході, більшість жителів були переконані, що Сет і подібні до нього — народ тямущий і незлостивий. І найчастіше вони мали рацію.

Раптом барабанники змінили ритм. Їхні удари змусили Сета здригнути-ся: мовби чотири серця забилися в унісон, женучи кімнатою хвилі невидимої крові. Сетові господарі сиділи за окремими столами, адже жителі цивілізованіших королівств мали їх за дикунів. Їхня чорна шкіра була рясно поцяцькована червоними плямами. Здебільшого їх знали під ім'ям паршенді, і вони доводилися ріднею покірнішим істотам, відомим у більшості країн світу як паршмени. Дивина та й годі. Самі вони ніколи не називали себе паршенді — так іменували їх алеті, і це слово можна було приблизно перекласти як «паршмени виду сапієнс». Але чомусь жодна зі сторін не вбачала в цьому образи.

Саме паршенді привели з собою музик. Спочатку світлоокі алеті сумнівалися, як розцінювати такий крок, адже для них барабани асоціювалися з музикою темноокої черні. Але вино швидко змусило їх забути про традиції та пристойність, і тепер алеті витанцьовували, нетямлячись від захвату.

Сет підвівся й потихеньку попрямував у потрібний йому закут кімнати. Гульба тривала вже довго — навіть король залишив гостей іще кілька годин тому. Але багато хто ще не нагульбанівся. По дорозі йому довелося пройти повз Далінара Холіна, рідного брата короля, котрий у п'яній знеможі завалився на невеличкий столик. Цей уже немолодий, але ще міцний чолов'яга вперто відмахувався від тих, хто намагався спровадити його в ліжко. А де ж Ясна, донька короля? Елгокар, королівський син і спадкоємець трону, сидів за столом на помості та, з огляду на відсутність батька, перебрав на себе обов'язки господаря. Він водночас вів розмову з двома співбесідниками: смаглявим азішем із дивною блідою плямою на щоці та якимось худорлявим чоловіком, на вигляд алетійцем, котрий раз по раз озирався через плече.

Горілчані брати престолонаслідника мало цікавили Сета. Він узагалі унікав його, намагаючись триматися ближче до стін, де сиділи барабанники. У повітрі довкола них зі свистом носилися музикузьки — крихітні духи-спрени, які можуть прибирати подоби покручених прозорих стрічок. Коли Сет проходив повз музикантів, ті звернули на нього увагу. Незабаром вони залишать свято разом з іншими паршенді.

Вони не скидалися на ображених, не виглядали злими. Але водночас і збиралися порушити договір, який самі ж підписали всього кілька годин тому. У цьому не було ані найменшої логіки, проте Сет не ставив зайвих запитань.

Ближче до виходу із зали він пройшов уздовж плінтуса, інкрустованого кількома рядами блакитних вогників, що світилися рівним сяйвом. То були сапфіри, заряджені Буресвітлом. Яке блюзнірство! І як у жителів цих земель піднімалася рука використовувати таку святиню просто для освітлення? Ще й гірш од того: ходили чутки, ніби алетійські вчені впритул наблизилися

до створення нових Сколкозбройців. Сет дуже сподівався, що то були звичайні хвастощі та намагання видати бажане за дійсне. Бо якби таке сталося, світ змінився б. Найвірогідніше, мешканці всіх країв, від далекої Тайлени й аж до гористого Я-Кеведу, навчали би своїх дітей алетійської.

Що правда, то правда: алеті були великим народом. Навіть крізь чад сп'яніння в них прозирала якась вроджена шляхетність. Їхні високі, статні чоловіки носили темні шовкові сюртуки, що застібалися не на грудях, а з боків та були майстерно розшиті золотом і сріблом. Кожен із них скидався на командувача у парадному мундирі.

Жінки мали ще імпазантніший вигляд. Вони носили пишні шовкові сукні, що облягали стан, а їхні яскраві кольори різко контрастували з темними тонами чоловічого одягу. Лівий рукав сукні обов'язково був довший за правий і повністю вкривав руку. Алетійські уявлення про пристойність були доволі дивні.

Чорне, мовби воронове крило, волосся вгорі було зібране й заколото шпильками, а нижче спало або химерним плетивом кіс, або вільними пасмами. У нього нерідко вплітали золоті стрічки й інші прикраси, а також напоєне Буресвітлом коштовне каміння. І що тут скажеш — гарно! Так, нечестиво, але ж і красиво!

Бенкетна зала залишилася позаду. Одразу ж за нею Сет проминув двері, що вели до іншої зали, де тривала Гульба жебраків. Цього вимагав алетійський звичай: в окремій кімнаті накривалися столи, і найбільш містяни пригощалися найдками й напитками, що були незгірш від тих, якими частували королівських гостей. Якийсь чоловік із довгою чорною бородою, яку вже посріблила сивина, осів додолу просто на порозі, дурнувато всміхаючись. Сет не міг визначити, чи то від недоумкуватості, чи, може, й від вина.

— Ми з тобою... бува... не знайомі? — поцікавився жебрак, ледь ворущачи неслухняним язиком. Потому засміявся й забелькотів якусь тарабарщину, знову тягнувшись до бурдюка з вином. Отже, все-таки п'яний. Сет швидко пройшов повз нього і далі вздовж шеренги статуй, що зображували Десятьох Вісників із прадавніх воринських вірувань: Єзерезе, Іші, Келек, Таленелат. Він перелічив усіх і раптом усвідомив, що їх лише дев'ять. Як не крути, а однієї бракувало. Чому прибрали статую Шалаш? Усі знали, що король Гавілар був ревним послідовником воринського культу. Дехто навіть сказав би, що аж надто ревним.

У цьому місці коридор повертав направо, по периметру огинаючи увінчаний куполом палац. Це був третій, королівський, поверх, стіни, стеля й підлога якого були змуровані зі скельного каменю. І тут блюзнірство! На камінь не годиться ступати ногами. Але що він міг удіяти? Він був Заблудлим і чинив так, як наказували господарі.

Сьогодні вони наказали йому вбратися в біле — у широкі білі штани, підперезані мотузкою, і тонку сорочку з довгими рукавами та глибоким вирізом. Одягати вбивцю в біле було однією з традицій паршенді. І хоча Сет не запитував, господарі пояснили чому.

Біле додає відваги. Вбраний у біле не зливається з нічю. Біле попереджає.

Адже якщо ти йдеш убивати людину, вона має право знати, що ти наближаєшся.

Сет повернув праворуч, пірнувши в коридор, який вів прямо до королівських покоїв. На стінах горіли смолоскипи, проте їхнє світло його не вдовольняло: так по-справжньому зголодніла людина навряд чи насититься ріденькою юшкою. Довкола танцювали вогнекузьки — схожі на комах спрени, чиї крихітні тільця утворені самим лишень загуслим світлом. Факели були йому ні до чого. Він простягнув уже руку до капшука зі сферами, як раптом передумав, запримітивши попереду блакитні вогні: на стіні висіла пара світильників із Буресвітлом, усередині яких горіли сяючі сапфіри. Сет підійшов до однієї з них і простягнув руку, благально підставивши долоню під коштовний камінь, прихований за склом.

— Гей, ти! — долетів до нього окрик алетійською. На утворюваному коридорами перехресті стояло двоє вартових. Тієї ночі кількість охорони подвоїли, адже в Холінар навідалися дикуни. Так, тепер вони нібито були союзниками, але ж яка це непевна річ — союзи.

Конкретно цей, наприклад, не протримається навіть години.

Сет спокійно спостерігав, як двоє вартових наближалися до нього. З озброєння в них були лише списи: стражі не були світлоокими, а тому не мали права носити мечі. Однак їхні пофарбовані в червоне нагрудники були вигадливо оздоблені — так само як і шоломи. Темноокі чи ні, але вони були іменитими громадянами й обіймали значні посади в рядах королівської варті.

Зупинившись за кілька кроків від нього, перший з охоронців махнув списом:

— Геть звідси! Тобі тут не місце! — У нього була смаглява шкіра алетійця та ріденькі вуса, що обрамовували рот, спускалися вниз і там утворювали борідку.

Сет стояв, як укопаний.

— Ну?! — повторив охоронець. — Зі слухом погано?

Сет зробив глибокий вдих, викликаючи Буресвітло. Воно хлинуло в нього, струменіючи з двох сапфірових світильників на стінах, немов і справді всотувалося разом із потоком вдихуваного повітря. Буресвітло бушувало в ньому, і в коридорі раптом стало темніше — мовби на верхівці пагорба, яку вкрила тінь від хмарки, що набігла на сонце.

Сет відчував тепло Буресвітла, його шал — неначе буря бур завирувала у його венах. Ця сила була життєдайною, але й небезпечною. Вона штовхала до дії. До руху. До бою.

Затамувавши подих, він щосили намагався не розплескати Світла. Та все одно відчував, як воно поступово полишає його. Буресвітло можна втримати на якийсь час — щонайбільше на кілька хвилин. Воно просто витікало: адже людське тіло — це занадто пориста ємність. Подейкували, начебто Спустошувачі могли втримувати його як завгодно довго. Та чи ж існували вони взагалі? Висновуючи з його покарання — нічого подібного. Виходячи з його уявлень про честь — вони не могли не існувати.

Охоплений полум'ям священної енергії, Сет повернувся до вартових. Вони бачили, що той просто стікав Буресвітлом: його пасма звивалися над шкірою, немов струминки люмінесцентного диму. Перший страж примружив очі, придивляючись, і стривожено насупився. Сет був упевнений, що той ніколи не бачив чогось подібного. Наскільки він міг пригадати, кожен із тих, хто по-блюзнірському топтав камінь і бачив, на що здатний Сет, швидко знаходив смерть від його руки.

— Хто... хто ти? — у голосі вартового тепер уже не було колишньої рішучості. — Людина чи дух?

— Хочеш знати, хто я? — прошепотів Сет, зронивши з губ краплинку Буресвітла й дивлячись повз охоронця вглиб довгого коридору. — Той, кому дуже шкода...

Він кліпнув очима й кинувся до віддаленої частини проходу. Вируюче Буресвітло несамовито линуло з нього, обпікаючи шкіру холодом, а сила земного тяжіння перестала діяти. Натомість його потягло вглиб коридору, до обраного ним місця, — і воно тепер начебто опинилося «внизу».

Це був Простий викид, перший із трьох видів. Він давав змогу протидіяти законам фізики, спренам чи богам — хоч би що там тягло людину донизу. Силою Простого викиду він міг притягувати людей або предмети до різних поверхонь, а також розкидати у різних напрямках.

У його сприйнятті коридор перетворився на глибокий шахтний стовбур, на дно якого він падав, а двійко вартових стояли на одній з його вертикальних стінок. Вони були просто ошелешені, коли Сет ногами зацідив одразу обом в обличчя, зваливши додолу. Тоді змінив кут огляду й Кидком повернувся на підлогу. З нього потоком лилося Буресвітло. Підлога коридору знову стала його «низом», і він приземлився між двох охоронців. Задубілий на морозі одяг потріскував, і з нього сипалися кришталіки паморозі. Сет підвіся, готуючись прикликати свого Сколкозбройця.

Один із вартових мацав рукою в пошуках списа. Нахилившись, Сет торкнувся плеча стража, водночас дивлячись на стелю. Він зосередився на

точці прямо в себе над головою, подумки переливаючи Буресвітло зі свого тіла в охоронцево, а відтак силою Викиду притягнув бідолаху до стелі.

Нажаханий страж заволав, щойно «верх» став для нього «низом». За-лишаючи за собою Буресвітловий слід, він уривався в стелю і випустив зброю. Сет не спрямовував Викиду безпосередньо на спис, тож він полетів додолу та з грюкотом упав біля його ніг.

Убивство — найбільший з усіх гріхів. Але осьде він, Сет, — Заблудлий, котрий нечесливо топтав камінь, використаний іншими для будівництва — і нічого. І кінця-краю цьому не буде. Існувало лиш одне життя, на яке йому заборонялося зазіхати, — його власне.

Разом із десятим ударом серця він відчув, як у його простягнутій руці опинився Сколкозброєць. Він матеріалізувався, немов згустившись з імлі, і по всій його довжині проступили краплинки вологи. Його Сколкозброєць був довгим і тонким, обосічним, дещо коротшим, ніж в інших. Сет замахнувся, і клинок пройшов крізь шию іншого стража. На кам'яній підлозі коридору лишилась подряпина від леза.

Використання Сколкозбройця давало дивний ефект. Його лезо з легкістю проходило крізь камінь, сталь чи будь-яку неживу речовину, але щойно торкалося людської шкіри, як починало поводитись по-іншому. Не те щоби Сет перетяв шию стража — на ній не лишилося й сліду, але очі небораки відразу ж узялися димом і спалахнули. Вони чорніли, зморщуючись в очницях, а сам він замертво повалився долілиць. Сколкозброєць не рубав живої плоті — цілив прямисінько в душу.

Зверху заворушився другий вартовий. Він якось спромігся звестися на ноги, хоча вони й були притиснуті до стелі.

— Сколкозбройний! — щосили заволав він. — Сколкозбройний у королівському палаці! До бою!

«Схаменулися», — подумав Сет. Вони й гадки не мали, що той витворяв із Буресвітлом, але безпомилково розпізнали Сколкозброєць.

Сет нагнувся й підняв списа, що впав з-під стелі, і нарешті видихнув — адже він затримав дихання ще тоді, коли втягнув носом Буресвітло. Поки не дихав, Світла ніби й вистачало, але у двох світильниках його було не так багато, тож він мав знайти нове джерело живлення. Тепер, коли Сет дихав у звичному ритмі, воно витікало з нього ще швидше.

Він зіпер тупий кінець списа об підлогу та глянув угору. Вартовий на стелі перестав волати й здивовано витріщив очі, помітивши, як поли його сорочки поповзли вгору, — земля під ним повертала собі домінуючі позиції. Потік Буресвітла, що струмувало з його тіла, помітно поменшав.

Він глянув униз на Сета, на вістря списа, націлене прямисінько йому в серце. З кам'яної стелі під його ногами повиповзали фіолетові страхоузьки.

Потік вичерпався. Вартовий упав.

Він закричав, напоровшись на списа, що пробив йому грудну клітку. Сет випустив ратище з рук, і воно з глухим стуком упало на землю. Радше навіть гепнуло — адже на вістрі корчилося людське тіло. Стискаючи в руці Сколкозброєць, Сет звернув у боковий коридорчик, покладаючись на вивчену напам'ять схему. Щойно він зник за рогом і притиснувся до стіни, як до вбитого стража приспів ще один наряд вартових. Новоприбулі відразу ж здійняли гвалт.

Отримані ним інструкції були недвозначні: вбити короля, але так, щоби його помітили. Нехай алеті знають, що він наближається і з якою метою. Але навіщо? Навіщо паршенді взагалі погодилися на цей договір, якщо збиралися підслати вбивцю у вечір його підписання?

На стінах коридорчика світилися ще кілька бра із сапфірами. Король Гавілар любив показну розкіш — він і гадки не мав, що таким чином готує джерела живлення для Викидів тому, хто прийде його вбивати. Адже штучок на кшталт тих, які виробляв Сет, ніхто не бачив упродовж тисячоліть. Від тих часів не збереглося жодних писаних свідчень, а легенди жадливо все перебріхували.

Сет знову виглянув у коридор. Один із вартових, які стояли на перехресті, помітив його і щосили закричав, тицяючи пальцем. Сет переконався, що його таки помітили, і знову зник з-перед їхніх очей. На бігу він глибоко вдихнув, викликаючи Буресвітло зі світильників. Воно оживило Сета: швидкість бігу зросла, м'язи розривалися від припливу енергії. Світло бушувало в ньому, у вухах гупала кров. Це було страшне й водночас чудове відчуття.

Прямо, знову прямо, а тоді вбік. Він відчинив двері підсобного приміщення та на хвильку забарився: рівно настільки, щоби вартовий встиг вискочити з-за рогу й уздріти його. А тоді ввірвався в кімнату. Готуючись до Повного викиду, він підняв руку й силою думки сконцентрував у ній потік Буресвітла — так, що туго натягнута шкіра аж запроменилася сяйвом. А тоді різким рухом спрямував її у бік одвірків, бризкаючи світінням, немов краплями білої фарби. Двері з грюкотом зачинилися перед самим носом у вартових.

Буресвітло втримувало двері силою сотні рук. Повний викид давав змогу з'єднувати предмети між собою — аж доки не закінчувався заряд. Він потребував довше часу на підготовку, ніж Простий викид, та й світло витікало значно швидше. Спочатку затряслася дверна клямка, далі затріщала деревина: стражі намагалися висадити двері, щосили гамселячи в них ногами та плечима. Хтось закричав, щоби принесли сокиру.

Сет перетнув кімнату швидкими широкими кроками, маневруючи між меблями, які зберігалися в ній. Вони були з дорогих порід дерева, оббиті червоною тканиною. Він підійшов до протилежної стіни кімнати

і, готуючись до ще одного блюзнірства, замахнувся Сколкозбройцем і горизонтально рубонув по темно-сірому каменю. Скельна порода піддалася: Сколкозброець легко розтинав будь-яку неживу матерію. Потім приспіла черга двох вертикальних ударів, а тоді ще одного горизонтального — знизу. Утворилася велика квадратна брила. Він приклав до неї свою руку, силою думки заряджаючи камінь Буресвітлом.

Двері за його спиною почали піддаватись і вже заледве трималися. Озираючись через плече, він зосередив увагу на них, відтак Кидком перемістив брилу в тому напрямку. На одязі виступили кришталіки інею, адже для того, щоби силою Викиду перемістити таке громаддя, потрібно немало Світла. Буря всередині Сета вщухла — немов ураган змінився мжичкою.

Він відійшов убік. Важка кам'яна брила здригнулася та почала сповзати в кімнату. За нормальних умов зрушити її з місця йому було би понад свої сили. Під дією власної ваги вона міцно сиділа б у стіні, спираючись на кам'яну кладку в її основі. Однак тепер під дією тієї ж таки власної ваги вона вивільнялася звідти: адже для брили протилежна стіна, в якій розміщувалися двері, стала «низом». З глухим скреготом вона вислизнула зі свого місця та повалилася в кімнату, трошачи меблі.

Нарешті вартові пробилися крізь двері та, знесилено хитаючись, зайшли до кімнати. І саме у той момент їх накрила гігантська кам'яна брила. Сет повернувся спиною до того місця, звідки лунали жахливі крики причаєнних, звук розколюваної деревини та хрускіт кісток. Пригнувши голову, він проліз у щойно утворену діру та вийшов у коридор з протилежного боку.

Він ішов неспішно, всотуючи Буресвітло з настінних світильників, що траплялися на його шляху, і підживлюючи бурю всередині. У міру того, як їхнє світло слабшало, у коридорі ставало темніше. Він закінчувався масивними дерев'яними дверима, і поки Сет прямував до них, маленькі страхокузьки, що скидалися на краплинки якоїсь липкої, лілового кольору гидоти, стали виповзати з кам'яної кладки. Що ближче було до дверної пройми, тим їх більшало. Спренів притягував жах, який панував з того боку дверей.

Сет розчухнув їх і ввійшов в останній коридор, що вів просто до королівських покоїв. Високі й червоні керамічні вази вишикувалися вздовж проходу, чергуючись зі знервованими солдатами, котрі стояли з обох боків довгого, вузького килимка — червоного, мов річка крові.

Списоносці не стали чекати, доки Сет наблизиться. Вони підтюпцем задріботили навперейми, заносючи свої короткі дротики. Сет різко викинув руку вбік, посылаючи Буресвітло у пройму дверей і застосовуючи третій та останній тип Викидів — Зворотний. Принцип його дії був інакший, ніж у випадку з двома іншими. Одвірки не випромінювали Буресвітла —

навпаки, вони ніби почала всотувати звичайне світло довкола себе, поринувши в дивний напівморок.

Вартові метнули списи, але Сет не рушив із місця, продовжуючи тримати руку на одвірку. Хоча, порівняно з іншими, Зворотний викид потребував небагато Буресвітла, для нього необхідним був неперервний доторк. Зате все, що наближалось до Сета, особливо тіла з невеликою масою, притягувалося силою самого Викиду.

Дротики змінили курс і ввігналися у дверну раму по обидва боки від Сета. Щойно той почув, що їхні вістря вп'ялися в деревину, як одразу ж підскочив у повітря та Кидком перемістився на поверхню правої стіни, глухо стукнувши ногами у момент приземлення.

Сет одразу ж скоригував перспективу. З його точки зору на стіні стояв не він, а супротивники, поміж яких звисав криваво-червоний килим, мов небаченої довжини гобелен.

Сет рвонув уздовж коридору, побіжно різонувши Сколкозбройцем по шиях двох солдатів, котрі метнули в нього дротики. Їхні очі спалахнули, й обоє осіли додолу.

Решта вартових запанікували: одні пробували атакувати, інші гукали підмогу, ще інші злякано задкували. Нападники знітилися: їх спантеличувала необхідність битися з супротивником, котрий якимось дивом стоїть на стіні. Сет убив ще кількох, а тоді підстрибнув, зробивши сальто в повітрі, та кинувся назад на підлогу.

Він приземлився у саму солдатську гущу: зусібч оточений, але зі Сколкозбройцем у руці.

За легендою, незліченні століття тому Сколкозбройці спершу носили на поясі Променисті лицарі. Це був дар їхніх богів, даний для того, щоби ті могли боронитися від Спустошувачів — страховиськ із полум'я й каменю в десятки футів заввишки, чиї очі палали ненавистю. Адже якщо у твого супротивника шкіра тверда, наче камінь, криця мало чим могла зарадити. Потрібно було щось надприродне.

Сет випростався: його просторий білий одяг покритися брижами, а щелепи мимоволі стиснулися від усвідомлення гріховності того, що він збирався зробити. Він завдав удару: на поверхні клинка зблиснуло відбите світло смолоскипів. Змах меча — навідліг, за ним ще один, іще. Майстерна робота. Він не міг затулити долонями вуха, щоби не чути криків пораниених, не міг заплющити очі, щоби не бачити, як ті валяться додолу. Вони сипалися, мов іграшки, перекинуті змахом руки вередливої дитини. Якщо Сколкозброєць проходив крізь хребет, людина помирала, світлячи наостанок палаючими очима. Якщо зачіпав кінцівку, тоді вона всихала. Ген пошкандибав кудись один із солдатів, чия рука безпорадно теліпалася, хоча

все ще була одним цілим із плечем. Він уже ніколи не відчуватиме її та не зможе користуватися нею.

Сет опутив Сколкозбройця, стоячи в оточенні трупів із випаленими у попіл очима. Тут, в Алеткарі, часто переповідали легенди про те, як не-легко дісталася людству перемога над Спустошувачами. Але коли зброю, покликану боронитися від нічних жахів, піднімали проти звичайних солдатів, людське життя ставало дешевшим за щербатий гріш.

Сет повернувся й попрямував далі, ступаючи пантофлями по м'якому червоному килимові. Його Сколкозброець, як і завжди, лиснів сріблом і чистотою. Смерть від такого меча безкровна. Це ніби знак: Сколкозброець — лише знаряддя в чужих руках, на ньому немає провини за вбивства.

Двері в кінці коридору з шумом відчинилися. Сет завмер, спостерігаючи, як звідти вискочив невеличкий загін солдатів, супроводжуючи чоловіка в королівському вбранні, який пригнув голову, ніби намагаючись уберегтися від стріл. На бійцях були темно-сині мундири — форма особистої гвардії короля. Ці ветерани й не думали зупинятися, щоби повитріщатися на трупи: вони й без того знали, на що здатен Сколкозброець. Прочинивши бокові двері, вони впустили туди свого підопічного, а тоді відступили, найжачившись списками в Сетову сторону.

Із королівських покоїв вийшла ще одна постать, закована в блакитну зброю зі щільно з'єднаних пластин. На відміну від звичайних панцирних обладунків, тут на стиках не помітно було ні шкіри, ні кольчужних кілець — лиш ідеально підігнані менші за розміром пластини. Обладунок був розкішний: його блакить відтіняла золота інкрустація у вигляді смужок, що облямовували кожну пластину, а шолом був оздоблений трьома рядами крилець, які скидалися на різьки.

Це була Сколкозброя — традиційне доповнення до Сколкозбройця. Саме його і стискав у руці новоприбулий: довжелезний шестифутовий клинок, прикрашений візерунком у вигляді омахів полум'я. Сріблястий метал його леза виблискував так, що, здавалося, от-от спалахне. Грізна зброя, розрахована на те, щоб убивати темних богів. Та ще й набагато довша за Сетову.

Той вагався: він не міг розпізнати тип обладунку. Його не попередили завчасно про це завдання, тож просто не було коли осягати тонкощі конструкцій лат і мечів, які мали в своєму розпорядженні алеті. Але зі Сколкозбройним слід було розібратися до того, як він кинеться навздогін королю: такого ворога не можна було лишати за спиною.

Крім того, Сколкозбройний міг здолати його, вбити, покласти край його жалюгідному життю. Його Викиди були б безсилі проти суперника, закованого в Сколкозброю, адже вона лиш підсилюватиме, зміцнюватиме